

Dosarul nr. 2ra-1021/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Ciubotaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, I. Dutca, A. Malîi)

DECIZIE

20 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Easy Credit”
Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Guțu Daniela
împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Easy Credit” Societate cu Răspundere
Limitată cu privire la constatarea nulității clauzelor contractuale, constatarea restituirii
anticipate a împrumutului și stingerii obligației în baza contractului de împrumut,
obligarea de a prezenta birourilor istoriilor de credit informații cu privire la stingerea
datoriilor,

împotriva deciziei din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Easy Credit” Societate
cu Răspundere Limitată și a fost menținută hotărârea din 14 noiembrie 2019 a
Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 29 martie 2019, Guțu Daniela a depus cerere de chemare în judecată
împotriva ÎCS „Easy Credit” SRL cu privire la constatarea nulității clauzelor
contractuale, constatarea restituirii anticipate a împrumutului și stingerii obligației în
baza contractului de împrumut, obligarea de a prezenta birourilor istoriilor de credit
informații cu privire la stingerea datoriilor.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că la 29 august 2017, a încheiat cu ÎCS
„Easy Credit” SRL contractul de împrumut nr. 971660879, în baza căruia a primit cu
împrumut suma de 30 000 lei pe un termen de 2 ani.

Guțu Daniela a susținut că în perioada de referință, a admis întârzieri la achitarea
ratelor, în total circa 180 de zile, iar, din 13 iulie 2018 plățile s-au efectuat în termen,

inclusiv în avans.

A menționat că la 02 noiembrie 2018, a achitat în total 37 570 de lei, considerând obligațiile stinse prin achitățile anticipate. Însă, la 29 decembrie 2018 ÎCS „Easy Credit” SRL a informat-o că, pentru stingerea anticipată a împrumutului este necesar de achitat soldul capitalului în sumă de 10 800,15 lei (la situația din 29 decembrie 2018), dobânzile, comisioanele și alte plăți aferente perioadei contractuale.

Astfel, potrivit extrasului din cont din 28 martie 2019, Guțu Daniela ar trebui să mai achite 14 447,89 de lei pentru a stinge datoriile pretinse de creditor.

Reclamanta a afirmat că, având în vedere clauzele contestate ca fiind nule, prin recalculare, suma de 37 570 de lei achitată la 02 noiembrie 2018 acoperă obligațiile privind: suma împrumutului - 30 000 de lei, dobânda (12 % anual conform contractului de împrumut) - 3136,43 de lei și peste 4433 de lei - dobânda de întârziere legală (17 % anual (12% +5%) conform art. 619 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019).

La 03 ianuarie 2019, reclamanta a expediat în adresa SRL „Easy Credit” o cerere, prin care a solicitat confirmarea stingerii obligației prin restituirea anticipată a împrumutului în baza contractului de împrumut nr. 971660879 din 29 august 2017. Prin răspunsul din 14 ianuarie 2019, pârâta a respins cererea.

Guțu Daniela a invocat caracterul abuziv și nulitatea absolută a următoarelor clauze esențiale din contractul de împrumut nr. 971660879 din 29 august 2017:

- clauzele contractuale privind comisionul de monitorizare de 1,79 % lunar și comisionul de administrare în mărime de 25 de lei lunar, or, legiuitorul nu a stabilit comisioane pentru contractele de împrumut încheiate cu instituții nebancare;

- clauza contractuală privind dobânda de întârziere de cel puțin 22 de lei pentru fiecare zi de întârziere, deoarece contravine prevederilor imperative ale art. 619 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019).

De asemenea, reclamanta a susținut că nu a avut posibilitatea de a negocia efectiv în mod individual clauzele esențiale ale contractului împrumut, care în esență este un contract de adeziune ce conține clauze abuzive.

A menționat că, prin aplicarea efectelor retroactive pentru clauzele nule din contractul nr. 971660879 din 29 august 2017, urmează a fi efectuată recalcularea sumelor datorate, considerând că suma totală de 37 570 de lei, achitată până la 02 noiembrie 2018 inclusiv, acoperă integral obligațiile contractuale.

Reclamanta și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 3, 5 din Legea privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii nr. 256 din 09 decembrie 2011 și ale art. 219, 220 alin. (1), 869 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019).

Guțu Daniela a solicitat constatarea caracterului abuziv și a nulității absolute a clauzelor înscrise în contractul de împrumut nr. 971660879 din 29 august 2017: Partea 1. Condiții speciale, referitor la comisionul de monitorizare de 1,79 % (lunar) și comision de administrare de 25 lei lunar; Partea 2. Condiții generale, secțiunea 3.02. lit. (b), sintagma „Părțile au convenit că dobânda de întârziere achitată de împrumutat către Easy Credit nu poate fi mai mică decât suma de 22 lei pentru fiecare zi de întârziere; Partea 2. Condiții generale, secțiunea 3.03. lit. (b), referitor la restituirea anticipată a

împrumutului și Partea 3., secțiunea II, sintagma „dar nu mai puțin decât suma de 22 lei pentru fiecare zi de întârziere”, cu repunerea părților în poziția inițială; constatarea restituirii anticipate a împrumutului și stingerii (inexistenței) obligației în baza contractului de împrumut nr. 971660879 din 29 august 2017; obligarea ÎCS „Easy Credit” SRL de a prezenta birourilor istoriilor de credit informații cu privire la stingerea datoriilor conform art. 5 alin (3) pct. 3) lit. c) din Legea privind birourile istoriilor de credit nr. 122 din 29 mai 2008.

Prin hotărârea din 14 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial și s-au constatat ca fiind abuzive clauzele: Partea 1. Condiții speciale cu privire la comisionul de monitorizare de 1,79 % (lunar) și comisionul de administrare de 25 lei lunar, Partea 2. Condiții generale, secțiunea 3.02 lit. (b) și secțiunea 3.03 lit. (b) din contractul de împrumut nr. 971660879 din 29 august 2017 încheiat între Guțu Daniela și ÎCS „Easy Credit” SRL și stinse, prin executare la 02 noiembrie 2018 obligațiile contractuale. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 10 decembrie 2019, ÎCS „Easy Credit” SRL a declarat apel împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de ÎCS „Easy Credit” SRL și a fost menținută hotărârea din 14 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La data de 17 mai 2021 ÎCS „Easy Credit” SRL a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral, ca neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și anume, art. 6 alin. (3) din Legea privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii nr. 256 din 09 decembrie 2011, Legea privind contractele de credit pentru consumatori nr. 202 din 12 iulie 2013 și Legea cu privire la organizațiile de creditare nr. 1 din 16 martie 2018.

A susținut că, contractul de împrumut încheiat cu Guțu Daniela este unul negociat, fapt confirmat prin procesul-verbal de negociere a condițiilor contractuale, prin care Guțu Daniela personal a consemnat că respectivul contract de împrumut a fost negociat verbal și în cadrul negocierilor, s-au convenit asupra tuturor condițiilor contractului, inclusiv mărimea ratei dobânzii contractuale, mărimea (rata) și modul de calcul al comisionului de monitorizare, mărimea și modul de calcul al comisionului de administrare, rata dobânzii de întârziere contractuale. Mențiunea olografă „Obiecții nu sunt”, efectuată personal de intimată pe procesul-verbal de negociere, confirmă faptul că ultima a agreeat condițiile și le-a considerat echitabile.

Recurenta a menționat că art. 716 alin. (3) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), cât și art. 6 alin. (3) din Legea privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, în vigoare la încheierea contractului de împrumut, stipulează

că evaluarea caracterului abuziv al clauzelor nu se referă la obiectul contractului și nici la caracterul adecvat al prețului sau al remunerației, pe de o parte, față de serviciile sau de bunurile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în măsura în care aceste clauze sunt exprimate în mod clar și inteligibil.

Astfel, consideră că instanța de judecată nici nu are prerogativa de a evalua caracterul abuziv al clauzelor ce se referă la obiectul contractului și nici la caracterul adecvat al prețului sau al remunerației, în cazul în care s-a respectat obligația de transparență. În cadrul dezbaterilor judecătorești, reprezentantul intimatei nu a invocat niciodată faptul că creditorul nu a respectat obligația de transparență, din contra, a confirmat că clauzele contractuale, inclusiv cele referitoare la preț au fost destul de clare și transparente și au fost înțelese pe deplin de către debitor. Contrar normei legale, atât instanța de fond, cât și Curtea de Apel Chișinău, deși, nu au prerogativa legală, totuși au declarat aceste norme abuzive și nule.

ÎCS „Easy Credit” SRL a explicat că, comisioanele reprezintă costul transferat debitorului pentru servicii de punere la dispoziția acestuia a creditului și care include în primul rând: cheltuieli legate de evaluarea bonității consumatorului în prisma art. 8 alin. (1) din Legea privind contractele de credit pentru consumatori; cheltuielile ce țin de achitarea către bănci a comisioanelor plătite pentru serviciile de tragere/transfer și punere la dispoziție a creditului; cheltuieli achitate furnizorilor de bunuri (intermediarilor de credite) în cazul contractelor de credit condiționate, destinate pentru finanțarea unui alt contract; cheltuieli legate de atragerea fondurilor sub formă de investiție (de la asociații companiei, precum și de la bănci); cheltuieli de întreținere a produselor software legate de contractarea creditului, criptarea datelor, rezerve etc.

A mai indicat că, potrivit certificatului privind achitățile Danielei Guțu în contul contractului de împrumut nr. 971660879, timp de 16 luni, ultima a achitat ratele lunare ale împrumutului și nu a formulat careva obiecții. Avocatul intimatei a recunoscut că Daniela Guțu a formulat obiecții față de împrumutul respectiv din momentul în care i s-a înrăutățit situația financiară. Or, înrăutățirea situației financiare nu este motiv plauzibil pentru neonorarea obligației asumate benevol și anume, cea de rambursare a împrumutului. În speță, anume consumatorul Guțu Daniela manifestă un comportament abuziv și într-o manieră dolosivă vrea să se eschiveze de la obligația sa de rambursare a împrumutului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 10 februarie 2021.

Decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică a ÎCS „Easy Credit” SRL la data de 18 martie 2021 (f.d. 134).

Astfel, recursul declarat la data de 17 mai 2021, este în termen.

La 26 mai 2021, copia recursului a fost expediată în adresa intimatei Guțu Daniela, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 229), însă, intimata nu și-a valorificat dreptul respectiv.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 28 iulie 2021 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 29 august 2017, ÎCS „Easy Credit” SRL și Guțu Daniela au încheiat contractul de împrumut nr. 971660879, în temeiul căruia ultima a primit un împrumut în mărime de 30 000 de lei, cu scadența finală 29 august 2019 (f.d. 8-9).

Prin cererea din 02 ianuarie 2019 (înregistrată pe 03 ianuarie 2019 sub nr. 2311/19), reprezentantul debitorului Guțu Daniela, avocatul Guțu Zinaida, a solicitat ÎCS „Easy Credit” SRL să constate stingerea obligației debitorului prin restituirea anticipată a împrumutului (f.d. 11-13).

În motivarea cererii s-a invocat nulitatea clauzelor contractuale cu privire la comisioanele de monitorizare (1,79% lunar) și administrare (25 de lei lunar) și dobânda de întârziere, care sunt stipulate în Partea 1. Condiții speciale, Partea 2. Condiții generale și Partea 3 din contractul de împrumut.

Prin scrisoarea nr. 128/19 din 14 ianuarie 2019, ÎCS „Easy Credit” SRL a comunicat solicitantului că nu poate constata stingerea obligației prin restituirea anticipată a împrumutului, motivând că în contractul de împrumut încheiat cu Guțu Daniela nu sunt clauze abuzive, iar, încălcările invocate în cerere nu se adeveresc (f.d. 14).

Conform certificatului eliberat de ÎCS „Easy Credit” SRL cu privire la achitățile efectuate de Guțu Daniela în contul împrumutului nr. 971660879, în perioada 07 octombrie 2017 - 02 noiembrie 2018 ultima a efectuat nouă plăți în sumă totală de 37 570 de lei (f.d. 24).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Guțu Daniela a solicitat constatarea caracterului abuziv și a nulității absolute a clauzelor înscrise în contractul de împrumut nr. 971660879 din 29 august 2017: Partea 1. Condiții speciale, referitor la comisionul de monitorizare de 1,79 % (lunar) și comision de administrare de 25 de lei lunar; Partea 2. Condiții generale, secțiunea 3.02. lit. (b), sintagma „Părțile au convenit că dobânda de întârziere achitată de împrumutat către Easy Credit nu poate fi mai mică decât suma de 22 de lei pentru fiecare zi de întârziere; Partea 2. Condiții generale, secțiunea 3.03. lit. (b), referitor la restituirea anticipată a împrumutului și Partea 3., secțiunea II, sintagma „dar nu mai puțin decât suma de 22 de lei pentru fiecare zi de întârziere”, cu repunerea părților în poziția inițială; constatarea restituirii anticipate a

împrumutului și stingerii (inexistenței) obligației în baza contractului de împrumut nr. 971660879 din 29 august 2017; obligarea ÎCS „Easy Credit” SRL de a prezenta birourilor istoriilor de credit informații cu privire la stingerea datoriilor conform art. 5 alin (3) pct. 3) lit. c) din Legea privind birourile istoriilor de credit nr. 122 din 29 mai 2008.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii și s-au constatat ca fiind abuzive clauzele: Partea 1. Condiții speciale cu privire la comisionul de monitorizare de 1,79 % (lunar) și comisionul de administrare de 25 lei lunar, Partea 2. Condiții generale, secțiunea 3.02 lit. (b) și secțiunea 3.03 lit. (b) din contractul de împrumut nr. 971660879 din 29 august 2017 încheiat între Guțu Daniela și ÎCS „Easy Credit” SRL și stinse, prin executare la 02 noiembrie 2018 obligațiile contractuale. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de ÎCS „Easy Credit” SRL, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care a considerat-o întemeiată și legală.

Verificând legalitatea deciziei atacate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că este întemeiată concluzia instanțelor ierarhic inferioare cu privire la admiterea parțială a acțiunii și constatarea clauzelor ca fiind abuzive, din următoarele motive.

Conform art. 585 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Conform art. 619 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Potrivit art. 666 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), contract este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice. Contractului îi sunt aplicabile normele cu privire la actul juridic. Contractul poate fi de adeziune sau negociat, sinalagmatic sau unilateral (generează obligații doar pentru una dintre părți), comutativ sau aleatoriu și cu executare instantanee sau succesivă, precum și de consumator.

În conformitate cu art. 667 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele normelor imperative de drept, contracte și pot stabili conținutul lor. Dacă, în scopul protecției intereselor prioritare ale societății sau ale unui individ, efectele unui contract depind de încuviințarea autorităților statului, limitările și condiționările trebuie reglementate prin lege.

Iar, art. 668 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019) stipulează că, contractul încheiat legal obligă părțile nu numai la ceea ce au stipulat expres, dar și

la tot ceea ce rezultă din natura lui în conformitate cu legea, cu uzanțele sau cu principiile echității.

Conform art. 679 alin. (1), (2) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), contractul se consideră încheiat dacă părțile au ajuns la un acord privind toate clauzele lui esențiale. Sunt esențiale clauzele care sunt stabilite ca atare prin lege, care reies din natura contractului sau asupra cărora, la cererea uneia din părți, trebuie realizat un acord.

Conform art. 712 alin. (1)-(3) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), clauze contractuale standard sunt toate clauzele formulate anticipat pentru o multitudine de contracte, pe care o parte contractantă (utilizator) le prezintă celeilalte părți la încheierea contractului. Este indiferent dacă prevederile formează un document separat sau sunt parte a documentului ce reprezintă contractul, de asemenea nu importă numărul condițiilor și forma contractului. Nu există clauze contractuale standard în măsura în care condițiile contractului au fost negociate în particular între părți. Condițiile contractuale standard devin numai atunci parte a contractului când partea care le propune le aduce, în momentul încheierii contractului, în mod expres la cunoștința celeilalte părți sau îi asigură în alt mod posibilitatea, luând în considerare și handicapul acesteia, să ia cunoștință de conținutul lor și, când cealaltă parte este de acord, să le accepte.

Potrivit art. 716 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), o clauză contractuală standard este lipsită de efect dacă prejudiciază disproporționat, contrar principiilor bunei-credințe, cealaltă parte a contractului. În acest sens, se iau în considerare conținutul contractului, împrejurările în care clauza este inserată în contract, interesele reciproce, alte împrejurări. Caracterul inechitabil al clauzelor contractuale standard se prezumă în caz de dubiu dacă o prevedere: a) nu este compatibilă cu principiile de bază (esențiale) ale reglementărilor de la care derogă; b) limitează drepturile sau obligațiile esențiale, care rezultă din natura contractului, de o manieră care periclitează scopul contractului; c) nu este clară. Aprecierea caracterului inechitabil al clauzelor contractuale standard nu trebuie să se refere la determinarea obiectului contractului sau la proporționalitatea prețului ori a remunerației, pe de o parte, și nici la bunurile sau serviciile furnizate, pe de altă parte, în măsura în care clauzele contractuale sunt formulate în mod clar și precis.

În conformitate cu art. 3 din Legea privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii nr. 256 din 09 decembrie 2011 (în vigoare până la 01 martie 2019), clauză abuzivă este o clauză contractuală care, nefiind negociată în mod individual cu consumatorul, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, creează, în detrimentul consumatorului, contrar cerințelor de bună-credință, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract.

Conform art. 4 alin. (1) din Legea nr. 256 din 09 decembrie 2011, se interzice comercianților să includă clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii. Orice clauză abuzivă introdusă în astfel de contracte este considerată nulă din momentul încheierii lor.

Potrivit art. 5 alin. (1), (4), (5) lit. e) din Legea nr. 256 din 09 decembrie 2011 (în vigoare până la 01 martie 2019), o clauză contractuală nefiind negociată în mod individual cu consumatorul este abuzivă în cazul în care creează, contrar cerințelor de bună-credință, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, în detrimentul consumatorului, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract. În cazul în care comerciantul pretinde că o clauză standard a fost negociată individual, lui îi revine sarcina probei. Sunt considerate abuzive clauzele care au ca obiect sau efect: e) solicitarea de la orice consumator care nu și-a îndeplinit obligația să plătească drept compensație o sumă disproporționată în raport cu prejudiciul cauzat de neonorarea obligațiilor contractuale.

Conform art. 6 alin. (1), (5) din Legea nr. 256 din 09 decembrie 2011 (în vigoare până la 01 martie 2019), caracterul abuziv al unei clauze contractuale se evaluează luându-se în considerare natura bunurilor sau a serviciilor pentru care s-a încheiat contractul și raportându-se, în momentul încheierii lui, la toate circumstanțele care însoțesc încheierea și la toate clauzele contractului sau ale unui alt contract de care acesta depinde. Clauzele abuzive cuprinse în contractul încheiat cu consumatorul nu vor produce efecte asupra consumatorului și se vor considera nule, iar contractul va continua să producă efecte în partea rămasă, în cazul în care poate continua să existe fără aceste clauze.

La caz, în contractul de împrumut nr. 971660879 din 29 august 2017 au fost stipulate următoarele condiții de creditare:

Împrumutul acordat constituie suma de 30 000 de lei și se restituie în 24 de rate lunare, prima rată la 29 septembrie 2019 și ultima rată la 29 septembrie 2019. Rata lunară este egală cu 1 974 de lei, iar suma tuturor 24 de rate lunare constituie 47 376 de lei. Rata lunară este formată din: dobândă + comision 1 + comision 2 + capital.

Dobânda (pentru utilizarea împrumutului) este fixă în mărime de 12% anual, care în valoare absolută constituie 3867,57 de lei pentru utilizarea împrumutului, în condițiile contractului, până la scadența finală pe 29 septembrie 2019.

Comisionul 1 (de monitorizare) este egal cu 1,79% lunar sau 21,48% anual (1,79% lunar x 12 luni = 21,48% anual) calculat la soldul inițial al împrumutului. În valoare absolută, acest comision constituie 12 908,43 de lei pentru monitorizarea împrumutului de la acordare până la scadența finală pe 29 septembrie 2019.

Comisionul 2 (de administrare) este egal cu 25 de lei lunar sau 300 de lei anual (25 x 12 luni = 300) și respectiv, 600 de lei pentru 24 de luni de administrare a împrumutului.

Prin urmare, în cazul executării corespunzătoare a contractului de către debitor, acesta urma să plătească în total suma de 47 376 de lei, compusă din: împrumut – 30 000 de lei; dobândă (afereantă împrumutului) - 3 867,57 de lei; comision de monitorizare - 12 908,43 de lei și comision de administrare – 600 de lei (f.d. 9).

Conform secțiunii 3.02. pct. (b) din contractul de împrumut, în cazul în care împrumutatul nu achită integral și la termen orice sumă scadentă din graficul de rambursare a împrumutului, atunci acesta va achita dobândă de întârziere egală cu suma dintre rata anuală a dobânzii contractuale și 5% anual. Dobânda de întârziere se va

calcula zilnic reieșind din anul calendaristic de 365 de zile. Totodată, părțile au convenit că dobânda de întârziere achitată de împrumutat către SRL „Easy Credit” nu poate fi mai mică decât 22 de lei pentru fiecare zi de întârziere și urmează a fi achitată către SRL „Easy Credit” imediat.

Suma de 22 de lei poate fi redusă de SRL „Easy Credit” în trei cazuri: (i) dacă datoria scadentă, dar neachitată, este mai mică de 50 de lei, dobânda de întârziere va constitui suma dintre rata anuală a dobânzii contractuale și 5% anual; (ii) dacă datoria scadentă, dar neachitată, este egală sau mai mare de 50 de lei, dar mai mică de 100 de lei, dobânda de întârziere va constitui suma dintre rata anuală a dobânzii contractuale și 5% anual, dar nu mai puțin de 6 lei pentru fiecare zi; (iii) dacă datoria scadentă, dar neachitată, este egală sau mai mare de 100 de lei, dar mai mică de 150 de lei, dobânda de întârziere va constitui suma dintre rata anuală a dobânzii contractuale și 5% anual, dar nu mai puțin de 12 lei pentru fiecare zi.

Conform secțiunii 3.03. pct. (b) din contractul de împrumut, în cazul în care împrumutatul intenționează să achite anticipat și integral sumele plătibile conform contractului, se aplică următoarele reguli:

(i) mai întâi se achită sumele scadente și datorate conform contractului;

(ii) se plătește rata curentă; și

(iii) se plătește capitalul rămas (împrumutul) asupra căruia nu se va calcula dobândă și comision, aplicându-se dreptul de reducere.

Analizând circumstanțele expuse în raport cu normele de drept citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că este justă concluzia instanțelor ierarhic inferioare cu privire la constatarea nulității absolute a comisioanelor stipulate în contractul de împrumut nr. 971660879 din 29 august 2017, Partea 1. Condiții speciale, or, în contract nu sunt specificate serviciile pe care profesionistul le prestează consumatorului în schimbul încasării comisioanelor de administrare și monitorizare.

În contract, creditorul urma să indice scopul pentru care a fost perceput comisionul, destinația acestuia, astfel încât să ofere consumatorului toate informațiile necesare în raport de care ultimul alege să încheie sau nu contractul respectiv, urma să se specifice care sunt operațiunile concrete, pe care creditorul se obligă să le efectueze, în schimbul acestor comisioane. Creditorul urma să furnizeze servicii care constituie o contraprestație și care să justifice perceperea acestui comision, în plus, redactarea acestor clauze să nu fie lipsită de claritate. Cuprinsul contractului urmează să conțină precizări, cu privire la fundamentul percepției acestui comision ori destinației acestuia, să conțină în mod transparent motivele care justifică remunerația corespunzătoare acestui comision, în condițiile în care se contestă că creditorul este obligat să furnizeze o contraprestație reală, pentru a obține comisionul menționat.

În acest context se constată că obligației consumatorului de a plăti comisioanele nu îi corespunde o obligație corelativă și echivalentă a profesionistului de a presta un serviciu suplimentar acordării împrumutului.

Denumirea de monitorizare și administrare nu presupune prestații în beneficiul consumatorului, dimpotrivă, costul activității de monitorizare/administrare este

imputabil creditorului profesionist, al cărui activitate include ținerea evidenței împrumutului, iar, costul aferent monitorizării se acoperă din contul dobânzii plătite de către debitor pentru utilizarea împrumutului.

Pentru aceste motive, se constată că prin aceste clauze se încalcă obligația de bună-credință în raport cu debitorul, deoarece încasarea comisioanelor respective nu este justificată prin contraprestații din partea creditorului.

De asemenea, comisioanele contestate prejudiciază consumatorul prin crearea unui dezechilibru semnificativ în detrimentul acestuia, or, dobânda pentru utilizarea împrumutului timp de 24 de luni constituie 3867,57 de lei, iar, quantumul comisioanelor pentru aceeași perioadă constituie 13 508,43 de lei (12908,43 lei + 600 lei), valoarea absolută a comisioanelor depășind de 3,4 ori valoarea absolută a dobânzii pentru utilizarea împrumutului.

Totodată, rata fixă a dobânzii este de 12% anual, iar, rata lunară a comisionului de monitorizare de 1,79% sau 21,48 % anual (1,79% lunar x 12 luni = 21,48% anual).

Prin urmare, instanțele de judecată corect au stabilit caracterul abuziv și întemeiat au constatat nulitatea comisioanelor stipulate în Partea 1. Condiții speciale a contractului de împrumut nr. 971660879 din 29 august 2017.

Cu privire la clauzele din secțiunea 3.02. lit. b) (Ratele. Dobânda de întârziere) din Partea 2. Condiții generale a contractului de împrumut nr. 971660879 din 29 august 2017, instanța de recurs reține că această clauză plafonează nivelul minim al dobânzii de întârziere, după cum urmează: dobânda de întârziere este egală cu 17% anual (dobânda contractuală de 12% anual + 5 puncte procentuale), dar nu mai puțin de 22 de lei pe zi.

Astfel, în cazul admiterii unor întârzieri la plata sumelor scadente conform graficului de rambursare, plafonul minim de 22 de lei pe zi va depăși cu mult rata dobânzii de întârziere de 17 % anual, clauza respectivă având un caracter abuziv, fiind nulă.

Scopul instituirii nulității absolute a clauzelor abuzive constă în descurajarea profesioniștilor să utilizeze clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii. Scopul menționat nu poate fi atins dacă în rezultatul constatării nulității absolute efectele clauzelor abuzive s-ar diminua până la limita stabilită prin lege. În acest caz, este necesară excluderea totală a efectelor clauzelor abuzive, astfel încât să se înțeleagă că, în cazul constatării caracterului abuziv al clauzelor contractuale, utilizatorul nu va putea miza pe reducerea efectelor clauzelor abuzive până la minimul legal, astfel fiind sancționat pentru practicarea clauzelor abuzive.

La caz, prin efectul constatării caracterului abuziv al clauzei standard cu privire la dobânda de întârziere contractuală, profesionistul este lipsit de temei legal și contractual pentru a imputa debitorului plata dobânzii de întârziere menționate.

La fel, instanța de recurs constată că, clauza din secțiunea 3.03. lit. b) (Restituirea anticipată) din Partea 2. Condiții generale a contractului de împrumut nr. 971660879 din 29 august 2017, este abuzivă, întrucât prejudiciază consumatorul prin crearea unui dezechilibru semnificativ în defavoarea acestuia.

Potrivit secțiunii 3.03. lit. (b), dacă împrumutatul intenționează să achite anticipat și integral sumele plătibile conform contractului, se aplică regulile: (i) mai întâi se achită sumele scadente și datorate conform contractului; (ii) se plătește rata curentă și (iii) se plătește capitalul rămas al împrumutului asupra căruia nu se va calcula dobândă și comision, aplicându-se dreptul de reducere.

Clauza menționată obstrucționează dreptul debitorului de a se elibera din contul restituirii anticipate a împrumutului de obligațiile pecuniare pe care le contestă și care au fost declarate abuzive.

Ordinea contractuală de stingere a obligațiilor impune debitorul să achite mai întâi sumele specificate la lit. (i) - comisioane scadente și dobândă de întârziere contractuală (declarate abuzive); apoi lit. (ii) - comisioane curente (declarate abuzive) și numai după aceea lit. (iii) - soldul împrumutului.

În acest caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată abuzul profesionistului care s-a materializat în impunerea executării prioritare a unor clauze abuzive (dobânda de întârziere și comisioanele) față de clauzele esențiale ale contractului, cum sunt restituirea împrumutului și plata dobânzii aferente.

Cu privire la pretenția privind constatarea restituirii anticipate a împrumutului și stingerii prin executare la 02 noiembrie 2018 a tuturor obligațiilor debitorului Guțu Daniela conform contractului de împrumut nr. 971660879 din 29 august 2017, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanțelor ierarhic inferioare este corectă.

Prin efectul constatării nulității clauzelor contractuale cu privire la comisioane, datoria contractuală a Danielei Guțu, care reprezintă diferența dintre suma totală a ratelor și suma totală a comisioanelor declarate abuzive, s-a diminuat.

De asemenea, prin constatarea nulității dobânzii de întârziere contractuale și ordinii de stingere a obligațiilor, datoria contractuală a intimitei s-a redus la împrumut și dobânda aferentă.

Conform certificatului privind achitățile efectuate în baza contractului nr. 971660879 din 29 august 2017, Guțu Daniela a plătit în total 37 570 de lei, care acoperă integral datoria contractuală, obținută după constatarea nulității clauzelor abuzive.

În circumstanțele expuse, este corectă soluția instanțelor ierarhic inferioare cu privire la admiterea parțială a acțiunii și constatarea ca fiind abuzive clauzele: Partea 1. Condiții speciale cu privire la comisionul de monitorizare de 1,79 % (lunar) și comisionul de administrare de 25 lei lunar, Partea 2. Condiții generale, secțiunea 3.02 lit. (b) și secțiunea 3.03 lit. (b) din contractul de împrumut nr. 971660879 din 29 august 2017 încheiat între Guțu Daniela și ÎCS „Easy Credit” SRL și stinse, prin executare la 02 noiembrie 2018 obligațiile contractuale.

Instanța de recurs nu poate reține argumentul recurentei precum că părțile au negociat condițiile esențiale ale contractului, or, în procesul-verbal de negociere a condițiilor contractului, invocat de ÎCS „Easy Credit” SRL, lipsesc condițiile concrete de creditare, fiind doar menționate denumirile condițiilor esențiale ale contractului, fără a fi specificate valorile concrete pe care le au condițiile respective în cazul împrumutului

primit de Guțu Daniela (f.d. 40). Prin urmare, actul respectiv nu dovedește faptul negocierii condițiilor contractuale.

Mai mult ca atât, conform art. 5 alin. (1) și (2) lit. a) din Legea privind contractele de credit pentru consumatori nr. 202 din 12 iulie 2013, creditorul și, dacă este cazul, intermediarul de credit furnizează consumatorului, în baza clauzelor și a condițiilor de creditare oferite de către creditor, precum și, după caz, a preferințelor exprimate și a informațiilor furnizate de către consumator, informațiile necesare care să îi permită consumatorului să compare mai multe oferte pentru a putea lua o decizie informată cu privire la eventuala încheiere a unui contract de credit. Informațiile precontractuale sunt furnizate cu suficient timp înainte, dar cel puțin cu 15 zile calendaristice înainte ca un consumator să încheie un contract de credit sau să accepte o ofertă. Perioada de 15 zile poate fi redusă cu acordul scris al consumatorului;

Astfel, negocierea directă cu consumatorul nu este echivalentă cu prezentarea pachetului de servicii de către creditor și cu obligația de informare, negocierea presupunând, ca partea, consumatorul, să aibă posibilitatea studierii și modificării clauzelor contractuale.

Nu poate fi reținută nici referirea recurentei la prevederile art. 716 alin. (3) și art. 6 alin. (3) din Legea privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii nr. 256 din 09 decembrie 2011, deoarece clauzele contestate de intimată nu se referă la obiectul contractului (acordarea împrumutului), la natura (cu titlu oneros) sau remunerația (dobânda aferentă împrumutului), dar la clauzele privind comisioanele, dobânda de întârziere și ordinea stingerii obligațiilor, care, în rezultatul evaluării, au fost declarate abuzive și respectiv, nule. Caracterul abuziv al acestor clauze a fost constatat din alt motiv decât cel invocat de recurentă (obligația de transparență) și anume, din cauza mărimii disproporționate prin care consumatorul este prejudiciat.

Cu privire la argumentul privind legalitatea stipulării comisioanelor în contract, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că sunt legale și produc efecte juridice clauzele cu privire la comisioanele justificate prin contraprestații echivalente din partea utilizatorului, pe când la caz, debitorul este dezavantajat considerabil prin impunerea plății comisioanelor în schimbul unor prestații nespecificate.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Easy Credit” Societate cu Răspundere Limitată.

Se menține decizia din 10 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 14 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea

de chemare în judecată depusă de către Guțu Daniela împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Easy Credit” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la constatarea nulității clauzelor contractuale, constatarea restituirii anticipate a împrumutului și stingerii obligației în baza contractului de împrumut, obligarea de a prezenta birourilor istoriilor de credit informații cu privire la stingerea datoriilor.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic